

Куниця К. В.

ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

З кожним днем бойових дій українська економіка втрачає. За час війни український бізнес сфери послуг втратив більше, ніж за два роки пандемії. Обсяг завданої шкоди та довгострокові наслідки оцінити важко, адже бойові дії на території країни тривають.

Чимало підприємств опинилися в районах активних бойових дій і змушені були евакуюватися в більш безпечні регіони або припинити роботу. Однак навіть ті бізнеси, які відносно далеко від обстрілів, потерпають через проблеми з логістикою та нестачу сировини. За даними Європейської бізнес асоціації [1], лише 17 % компаній працюють у повному обсязі, а кожна третя не працює. Третина підприємців планує відновити діяльність. Приблизно такі ж результати показали й опитування інших організацій. При цьому більшість бізнесів надають різноманітну підтримку, а саме – 41 % допомагають фінансово, 35 % підтримують працівників, що захищають країну, 31 % постачають продукцію, 29 % постачають послуги, 16 % – ліки, 9 % – засоби захисту/оборони [1].

Основною проблемою, яка формує проблему відновлення підприємств сфери послуг є людський капітал. За даними ООН з України виїхали майже 5,5 млн громадян [2]. Трохи більше половини з них – люди працездатного віку. Майже всі – жінки. Особливо актуальна для сфери послуг проблема мобілізації працівників. Значна кількість чоловіків працездатного віку була мобілізована, частина працівників переїхала у відносно безпечні регіони. Тож бізнес, який не може релокуватися, потерпає від нестачі працівників.

Сфера послуг ґрунтується на виробництві, логістиці, сервісі, імпорті, експорті, і більшість зупинена, відповідно, різко скоротяться податкові платежі, доходи бюджету впадуть. Загострює проблему загальне зменшення доходів громадян, через втрату роботи, зміну місця проживання та супутні фактори.

Разом з тим, ресторанний бізнес досить гнучкий, багато підприємств переформатувати свою роботу і використовуючи доступні ресурси забезпечують харчуванням на волонтерських засадах Збройні сили України і тероборону. Також надають харчування громадянам, що не мають коштів для придбання продуктів харчування, або втратили житло.

Таким чином, не дивлячись на воєнний стан і нестабільність становища перспектива відновлення і ефективного функціонування сфери послуг залишається високою.

Література:

1. Підтримують команди та армію: як працює бізнес в умовах війни [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://eba.com.ua/pidtrymuyut-komandy-ta-armiyu-yak-pratsyuyebiznes-v-umovah-vijny/> – Станом на 25.05.2022. – Назва з екрану.

2. З України вже виїхали майже 5,5 мільйона біженців [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3471657-z-ukraini-vze-viihali-majze-55-miljona-bizenciv-oon.html> – Станом на 25.05.2022. – Назва з екрану.